

(Ф 03.02-92)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут Аеропортів
Кафедра містобудування

УЗГОДЖЕНО

Директор ННІАП

«26» 09

О. Чемакіна

2016 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та
методичної роботи

«11» 10 2016 р.

Т. Іванова

Система менеджменту якості

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«КОМПОЗИЦІЯ»

Галузь знань: 19 «Будівництво та архітектура»
Спеціальність: 191 «Архітектура та містобудування»
Спеціалізація: «Дизайн архітектурного середовища»

Курс – 1 Семестр – 1, 2

Практичні заняття	– 68	Диференційований залік	– 1 семестр
Самостійна робота	– 82	Екзамен	– 2 семестр

Усього (годин/кредитів ECTS) – 150/5

Розрахунково -графічна робота (1) – 2 семестр

Індекс РБ-5 – 191/16 – 2.1.11

СМЯ НАУ РНП 10.01.07-01-2016

Система менеджменту якості.
Робоча навчальна програма
навчальної дисципліни
«Композиція»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РНП 10.01.07-01-
2016

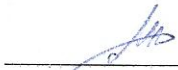
Стор. 2 із 74

Робочу навчальну програму дисципліни «Композиція» розроблено на основі робочого навчального плану № РБ-5-191/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» та спеціалізацією «Дизайн архітектурного середовища», та навчальної програми цієї дисципліни, індекс НБ-5-191/16-2.1.11, затвердженої ректором «29» 09 2016 р., та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробив:

доцент

кафедри містобудування

 В. Михалевич

Робочу навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри містобудування протокол № 10 від «12» 09 2016 р.

Завідувач кафедри

 Агєєва Г.М.

Робочу навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» та спеціалізації «Дизайн архітектурного середовища» – кафедри архітектури, протокол № 15 від «14» 09 2016 р.

Завідувач кафедри

 Ю. Дорошенко

Робочу навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового інституту Аеропортів, протокол № 6 від "22" вересня 2016 р.

Голова НМРР

 А. Белятинський

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

стор.

1. Вступ	4
2. Зміст навчальної дисципліни	4
2.1. Тематичний план навчальної дисципліни.....	4
2.1.1. Розрахунково-графічна робота.....	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	7
3.1. Список рекомендованих джерел	7
3.2. Перелік наочних та інших навчально-методичних посібників, методичних матеріалів до технічних засобів навчання	8
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	9

1. ВСТУП

Робоча навчальна програма дисципліни розроблена на основі навчальної програми дисципліни «Композиція» та «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.15 №37/роз,

Рейтингова система оцінювання (РСО) є невід'ємною складовою робочої навчальної програми і передбачає визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та самостійної навчальної роботи та рівня набутих ним знань та умінь шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного, модульного та семестрового контролю, з наступним переведенням оцінки за багатобальною шкалою в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

РСО передбачає використання модульних рейтингових оцінок (поточної, контрольної, підсумкової), а також екзаменаційної або залікової, підсумкової семестрової та підсумкової рейтингових оцінок.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)		
		Усього	Практичні	СРС
1	2	3	4	5
1 семестр				
Модуль №1 «Площинна композиція»				
1.1	Поняття про композицію та її види. Закони, правила та прийоми композиції.	4	2	2
1.2	Поняття про площинну композицію та її характерні ознаки.	4	2	2
1.3	Форма – основа створення художнього образу в композиції. Встановлення пропорційних співвідношень форми. Величина форми, її положення в просторі.	4	2	2
1.4	Способи поєднання форм у групи. Контраст і нюанс форми. Симетрія (та її види) та асиметрія.	4	2	2
1.5	Метричний і ритмічний порядок організації композиції. Ритмо-метричні закономірності в архітектурі та містобудуванні	4	2	2
1.6	Ритмічний та метричний ряд. Види ритму, метра.	4	2	2
1.7	Принципи побудови статичної та динамічної композиції. Раціональні та ірраціональні пропорції.	4	2	2
1.8	Засоби та методи пропорціонування.	4	2	2
1.9	Модульна контрольна робота №1	6	2	4
Усього за модулем №1		38	18	20

Модуль 2 «Фронтальна композиція»				
2.1	Просторове розташування форм. Залежність поділу композиції на види від сприйняття їх глядачем. Поняття про фронтальну композицію та принципи її побудови.	4	2	2
2.3	Роль композиційних засобів у побудові виразної фронтальної композиції. Виділення центру композиції. Роль супідрядності композиційного центру з іншими елементами у досягненні цілісності та єдності композиції.	4	2	2
2.4	Симетрія та асиметрія у фронтальній композиції. Умови фронтальності форми: співвідношення між висотою і шириною поверхні; залежність від форми силуету; характер головних розділень; розташування елементів за глибиною; вплив властивостей елементів форми.	4	2	2
2.5	Особливості розташування елементів та центру композиції. Дисиметрія як різновид симетрії.	4	2	2
2.6	Методи побудови фронтальної форми. Вплив форми, яка розділяє основну форму, та характер композиційної поверхні.	4	2	2
2.7	Супідрядність ділення поверхні за різними ознаками. Застосування засобів вираження ділення поверхні.	4	2	2
2.8	Засоби формування характеру композиції. Ознаки видів фронтальної композиції: наявність окремих основних форм, з яких будується композиція та їх розташування за двома фронтальними координатами; ступінь глибинності. Поняття «модуль».	6	2	4
2.9	Модульна контрольна робота №2	7	2	5
Усього за модулем №2		37	16	21
Усього за 1 семестр		75	34	41
2 семестр				
Модуль 3 «Об'ємна композиція»				
3.1	Поняття про об'ємну композицію та особливості її сприйняття. Пропорціонування. Пропорції «золотого перетину». Композиційний центр об'ємної композиції.	4	2	2
3.2	Умови об'ємності форми. Залежність об'ємної форми від: співвідношення вимірів у системі координат, домінування висоти, підпорядкованість висоти двом іншим вимірам;	4	2	2
3.3	Залежність об'ємної форми від: вигляду поверхні форми, що впливає на сприйняття форми; положення форми відносно глядача.	4	2	2
3.4	Умови об'ємності форми. Залежність об'ємної форми від: застосування кольору і фактури; характеру поділу її поверхні й маси.	4	2	2

3.5	Залежність об'ємної форми від: форм, які оточують головний об'єм.	4	2	2
3.6	Методи побудови об'ємності форми. Забезпечення єдності композиції, масштабності, напруги і динаміки об'ємної форми.	4	2	2
3.7	Поділ поверхні об'ємної форми та маси.	4	2	2
3.8	Об'ємна композиція і просторове середовище. Ознаки видів об'ємної композиції.	4	2	2
3.9	Модульна контрольна робота №3	3	2	2
Усього за модулем №3		36	18	18
Модуль 4 «Глибинно-просторова композиція»				
4.1	Поняття про глибинно-просторову композицію та її характерні ознаки. Види композиційних центрів. Включення до глибинно-просторової фронтальної та об'ємної композиції	4	2	2
4.2	Принципи розгортання глибинно-просторової композиції на основі модуля.	3	2	1
4.3	Умови глибинності простору. Протяжність форми за основною системою координат; глибинність простору залежно від величини форм; збереження цілісності простору; поділ простору	4	2	2
4.4	Принципи побудови лінійної і повітряної перспективи. Умови глибинності простору: залежність від перспективи. Особливості сприйняття перспективи глядачем.	4	2	2
4.5	Прийоми посилення глибинності простору.	3	2	1
4.6	Методи побудови глибинності простору. Взаємна підпорядкованість окремих частин простору; рельєфне ділення простору в глибину.	4	2	2
4.7	Ознаки видів глибинно-просторової композиції. Обмеження простору за трьома координатами, кількість основних просторових форм.	3	2	1
4.8	Розрахунково-графічна робота	10	-	10
4.9	Модульна контрольна робота №4	4	2	2
Усього за модулем №4		39	16	23
Усього за 2 семестр		75	34	41
Усього за навчальною дисципліною		150	68	82

2.1.1. Розрахунково-графічна робота

Розрахунково-графічна робота (РГР) з дисципліни виконується у другому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни з площинної та фронтальної композиції та дослідження основних закономірностей побудови гармонійної композиції. Виконання РГР є важливим етапом у набутті навичок створення композиції та підготовці майбутнього фахівця-архітектора.

Мета РГР міститься у розробці модуля відкритого простору на основі симетрії і асиметрії та виготовлення макету глибинно-просторової композиції (М 1:1). Для успішного виконання розрахунково-графічної роботи студент повинен знати умови та методи побудови глибинності простору, вміти застосовувати симетричну або асиметричну організацію побудови глибинно-просторової композиції; доцільно використовувати у побудові композицій ритмічний і метричний повтор; самостійно розробляти окремі елементи для побудови метричної глибинно-просторової композиції та виготовляти макет.

Виконання, оформлення та захист РГР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання РГР, – до 10 годин самостійної роботи.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Список рекомендованих джерел

Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Обідняк М.М. Архітектурна композиція: навч. посібник/М.М. Обідняк, О.Б. Білінська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 152 с

3.1.2. Боднар О. Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві : [монографія] /О. Я. Боднар. – Львів: Українські технології, 2005. – 198 с.

3.1.3. Шаповал Н.Г. Прикладна теорія архітектурної композиції: Навч. посібник. – К.: КНУБА. 2000. – 372 с.

3.1.4. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення: [навч.-метод. посіб.] / Т. В. Костенко. – Харків: ХДАДМ, 2003. – 256 с.

3.1.5. Основні поняття архітектурної композиції / Укл. О.І. Ремишило-Рибчинська, І.А. Дида, Х.С. Бойко. - Львів: Вид-во Нац. ун-ту —Львівська політехніка, 2001.

3.1.6. Объемно-пространственная композиция: учеб. для вузов / [А. В. Степанов, В. И. Мальгин, Г. И. Иванова и др.]. – М. : «Архитектура-С», 2007. – 256 с.

3.1.7. Стасюк Н. Г. Основы архитектурной композиции : [учеб. пособ.] / Н. Г. Стасюк, Т. Ю. Киселева, И. Г. Орлова. – [2-е изд.]. – М. : Архитектура-С, 2004. – 96 с.

3.1.8. Степанов А.В., Ламцов И.В. Объемно-пространственная композиция в архитектуре: [учеб. пособ.] /А.В.Степанов, М.А.Туркис – М. : Архитектура-С, 2012. – 192 с.

3.1.9. Яковлев М. І. Композиція +геометрія / Микола Іванович Яковлев. – К. : Каравела, 2007. – 240 с.

3.1.10. Яремків М. М. Композиція: творчі основи зображення / М. М. Яремків : [навч. посіб.].– Тернопіль: Підручники і посібники, 2005.– 112с.

Додаткові рекомендовані джерела

3.1.11 Леденева, Г.Л. Теория архитектурной композиции: курс лекций / Г.Л. Леденева. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2008. – 80 с.

3.1.12. Чинь Ф.Д.К. Архітектура: форма, простір, композиція / пер. з англ. Є. Нетесовой. - М.: АСТ: Астрель, 2010 (рос. мова).

3.1.13. Михайленко В. Є. Основы композиции (геометричні аспекти художнього формотворення): [навч. посіб.] / В. Є. Михайленко, М. І Яковлев. – К. : Каравела, 2004. – 304 с

3.1.14. Учебник дизайна. Композиция, методика, практика / В. Б. Устин. – М.: АСТ: Астрель, 2009. - 254, [2] с.: ил.

3.2. Перелік наочних та інших навчально-методичних посібників, методичних матеріалів до ТЗН

№ пор.	Назва	Шифр тем за тематичним планом	Кількість
1	2	3	4
1.	Плакати	до кожного модуля	4 прим.
2.	Методичні рекомендації до практичних занять	до усіх модулів	електронна версія
3.	Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи	2.5, 4.6	електронна версія
4.	Дидактичні матеріали (альбом)	до усіх модулів	1
5.	Кращі роботи (макети) студентів	до усіх модулів	12

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи та набутих знань та умінь здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1

Таблиця 4.1

1 семестр				
Модуль №1		Модуль №2		Мах кількість балів
Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
Виконання ескізів (4 x 4 бали)	16	Виконання ескізів (4 x 4 бали)	16	
Виконання макетів (4 x 4 бали)	16	Виконання макетів (4 x 4 бали)	16	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 20 балів</i>		<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 20 балів</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №1	12	Виконання модульної контрольної роботи №2	12	
Усього за модулем №1	44	Усього за модулем №2	44	
Семестровий диференційований залік				12
Усього за 1 семестр				100

2 семестр				
Модуль №3		Модуль №4		Мах кількість балів
Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
Виконання ескізів (4 x 4 бали)	16	Виконання ескізів (3 x 4 бали)	12	
		Виконання макетів (2 x 4 бали)	8	
Виконання макетів (3 x 4 бали)	12	Виконання та захист розрахунково-графічної роботи	16	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №3 студент має набрати не менше 17,5 балів</i>		<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №4 студент має набрати не менше 22,5 балів</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №3	12	Виконання модульної контрольної роботи №4	12	
Усього за модулем №3	40	Усього за модулем №4	48	
Семестровий екзамен				12
Усього за 2 семестр				100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (табл. 4.2).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 4.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи в балах оцінкам за національною шкалою

Рейтингова оцінка в балах			Оцінка за національною шкалою
Модуль №1, №2, №3, №4	Виконання та захист розрахунково-графічної роботи	Виконання модульної контрольної роботи №1, №2, №3, №4	
Виконання ескізів та макетів			
4	15-16	11-12	Відмінно
3	12-14	9-10	Добре
2,5	10-11	7-8	Задовільно
менше 2,5	менше 10	менше 7	Незадовільно

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку (табл.4.3), яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 4.3

Відповідність підсумкової модульної рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою

Модуль №1, 2	Модуль №3	Модуль №4	Оцінка за національною шкалою
40-44	36-40	43-48	Відмінно
33-39	30-35	36-42	Добре
27-32	24-29	29-35	Задовільно
менше 27	менше 24	менше 29	Незадовільно

4.5. Сума підсумкових модульних рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою (табл. 4.4).

Таблиця 4.4

Відповідність підсумкової семестрової модульної рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
79-88	Відмінно
66-78	Добре
53-65	Задовільно
менше 53	Незадовільно

Таблиця 4.5

Відповідність залікової/екзаменаційної рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою
Залікова	Екзамен.	
12	11-12	Відмінно
10	9-10	Добре
8	7-8	Задовільно
-	менше 7	Незадовільно

4.6. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 4.6).

Таблиця 4.6

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.7. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.8. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.9. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична оцінка з підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах (з цієї дисципліни – за перший та другий семестри) з наступним її переведенням в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				